

YOSHLAR TADBIRKORLIGI VA UNING IQTISODIY RIVOJLANISHIGA TA'SIRI

Tuyeva Jasmina Xolmurodovna

Navoiy Innvatsiyalar Universiteti

Iqtisodiyot yo'nalishi 1-kurs talabasi

Annotatsiya: *Yoshlar tadbirkorligi zamonaviy iqtisodiyotning muhim tarkibiy qismi bo'lib, mamlakatning barqaror iqtisodiy rivojlanishida katta ahamiyat kasb etadi. Mazkur maqolada yoshlarning tadbirkorlik faoliyatiga jalb qilinishi, ularni qo'llab-quvvatlash mexanizmlari hamda yosh tadbirkorlikning iqtisodiy o'sishga ta'siri tahlil qilinadi. Shuningdek, yoshlarning innovatsion g'oyalari, yangi ish o'rinlari yaratishdagi roli va kichik biznesni rivojlantirish orqali iqtisodiyotga qo'shayotgan hissasi yoritib beriladi. Tadqiqot natijalarida yoshlar tadbirkorligini rivojlantirish iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash, bandlik darajasini oshirish va milliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini kuchaytirishda muhim omil ekanligi asoslab beriladi.*

Kalit so'zlar: *yoshlar tadbirkorligi, iqtisodiy rivojlanish, kichik biznes, startap, innovatsiya, bandlik, iqtisodiy o'sish, yoshlar siyosati, tadbirkorlik faoliyati, investitsiya.*

Kirish

Bugungi globallashuv sharoitida mamlakat iqtisodiyotining barqaror rivojlanishi ko'plab omillarga, xususan, tadbirkorlik faoliyatining rivojlanish darajasiga bog'liqdir. Ayniqsa, yoshlarning tadbirkorlik sohasidagi faolligi iqtisodiy o'sishni ta'minlash, yangi ish o'rinlarini yaratish va innovatsion g'oyalarni amaliyotga joriy etishda muhim ahamiyat kasb etadi. Yoshlar jamiyatning eng faol, tashabbuskor va yangilikka intiluvchan qatlamlaridan biri hisoblanadi. Shu sababli ularning iqtisodiy jarayonlardagi ishtiroki mamlakat taraqqiyotining muhim omillaridan biri sifatida qaraladi. Hozirgi kunda ko'plab davlatlarda yoshlar tadbirkorligini rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri bo'lib bormoqda. Chunki

yoshlarning biznes faoliyatiga kirib kelishi iqtisodiyotning turli sohalarida raqobat muhitini kuchaytiradi, yangi mahsulot va xizmatlar paydo bo'lishiga zamin yaratadi hamda bozor iqtisodiyotining samarali ishlashiga yordam beradi. Yosh tadbirkorlar tomonidan tashkil etilayotgan kichik biznes va startap loyihalari nafaqat iqtisodiy foyda keltiradi, balki jamiyatda ijtimoiy muammolarni hal qilishda ham muhim rol o'ynaydi. Mamlakatimizda ham yoshlarni tadbirkorlik faoliyatiga jalb qilish, ularning biznes tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash va zarur shart-sharoitlarni yaratish borasida keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Davlat tomonidan yoshlar uchun imtiyozli kreditlar ajratish, biznesni boshlash bo'yicha treninglar tashkil etish, startap loyihalarni moliyalashtirish va tadbirkorlik infratuzilmasini rivojlantirish kabi chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Bu esa yoshlarning o'z g'oyalarini amaliyotga tatbiq etishi, o'z biznesini yo'lga qo'yishi hamda iqtisodiy faoliyatda faol ishtirok etishiga keng imkoniyat yaratmoqda.

Yoshlar tadbirkorligining rivojlanishi nafaqat iqtisodiy o'sishni ta'minlaydi, balki jamiyatda bandlik darajasini oshirish, aholining turmush farovonligini yaxshilash va ijtimoiy barqarorlikni mustahkamlashga ham xizmat qiladi. Chunki yosh tadbirkorlar tomonidan yaratilayotgan yangi korxonalar ko'plab fuqarolarni ish bilan ta'minlaydi hamda iqtisodiyotning turli tarmoqlarida ishlab chiqarish hajmining ortishiga olib keladi.

Shu nuqtai nazardan, yoshlar tadbirkorligini rivojlantirish, ularni iqtisodiy faoliyatga keng jalb qilish hamda biznes muhitini yanada yaxshilash masalalari dolzarb ilmiy va amaliy ahamiyatga ega hisoblanadi. Mazkur maqolada yoshlar tadbirkorligining mohiyati, uning iqtisodiy rivojlanishga ta'siri hamda yosh tadbirkorlarni qo'llab-quvvatlashning muhim jihatlari yoritib beriladi. Yoshlar tadbirkorligi zamonaviy iqtisodiyotning muhim tarkibiy qismi bo'lib, u mamlakat iqtisodiy rivojlanishida katta ahamiyat kasb etadi. Yoshlarning tadbirkorlik faoliyatiga kirib kelishi yangi g'oyalar, innovatsion yondashuvlar va zamonaviy texnologiyalarning iqtisodiyotga kirib kelishiga imkon yaratadi. Yoshlar odatda yangilikka intiluvchan, tavakkal qilishga moyil va zamonaviy bilim hamda ko'nikmalarga ega bo'lgan qatlam hisoblanadi. Shu sababli ularning biznes

faoliyatida ishtiroki iqtisodiy jarayonlarning yanada faollashishiga xizmat qiladi. Yoshlar tadbirkorligining rivojlanishi, avvalo, kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning kengayishiga olib keladi. Kichik biznes subyektlari iqtisodiyotning muhim tayanchlaridan biri bo'lib, ular yangi ish o'rinlari yaratish, ishlab chiqarish hajmini oshirish hamda bozor iqtisodiyotida raqobat muhitini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Yosh tadbirkorlar tomonidan tashkil etilayotgan kichik korxonalar turli sohalarda faoliyat yuritib, iqtisodiyotning diversifikatsiyasiga ham o'z hissasini qo'shadi. Bundan tashqari, yoshlar tadbirkorligi innovatsion faoliyatning rivojlanishiga ham katta ta'sir ko'rsatadi. Yosh tadbirkorlar ko'pincha zamonaviy texnologiyalar, axborot-kommunikatsiya vositalari va raqamli iqtisodiyot imkoniyatlaridan samarali foydalanishga intiladilar. Natijada yangi mahsulotlar, xizmatlar va biznes modellarining paydo bo'lishi kuzatiladi. Bu esa iqtisodiyotda samaradorlikni oshirish, ishlab chiqarish jarayonlarini takomillashtirish va xalqaro bozorlarda raqobatbardoshlikni kuchaytirishga xizmat qiladi.

Yoshlar tadbirkorligining iqtisodiy rivojlanishiga ta'siri bandlik masalasida ham yaqqol namoyon bo'ladi. Yosh tadbirkorlar tomonidan tashkil etilayotgan korxonalar nafaqat o'zlari uchun, balki boshqa fuqarolar uchun ham ish o'rinlari yaratadi. Natijada aholi bandligi ortadi, ishsizlik darajasi kamayadi va aholining daromadlari oshadi. Bu esa jamiyatda ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash va turmush darajasini yaxshilashga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Shuningdek, yoshlar tadbirkorligi mamlakat iqtisodiyotiga investitsiyalar jalb qilishda ham muhim omil hisoblanadi. Yosh tadbirkorlar tomonidan ilgari surilayotgan innovatsion loyihalar ko'pincha investorlar e'tiborini tortadi. Startup loyihalar orqali yangi texnologiyalar joriy etiladi, ishlab chiqarish modernizatsiya qilinadi va iqtisodiy faoliyat ko'lami kengayadi. Bu esa iqtisodiy o'sish sur'atlarini oshirishga xizmat qiladi. Yoshlarni tadbirkorlik faoliyatiga jalb qilish jarayonida davlat tomonidan ko'rsatilayotgan qo'llab-quvvatlash ham muhim ahamiyatga ega. Turli imtiyozli kreditlar, subsidiyalar, grantlar va biznesni rivojlantirish dasturlari yoshlarning o'z biznesini boshlashi uchun qulay sharoit yaratadi. Bundan tashqari, tadbirkorlik bo'yicha o'quv kurslari, treninglar va maslahat xizmatlari yoshlarning biznes yuritish bo'yicha bilim

va ko'nikmalarini oshirishga yordam beradi. Shu bilan birga, yoshlar tadbirkorligini rivojlantirish jarayonida ayrim muammolar ham mavjud. Masalan, boshlang'ich kapitalning yetishmasligi, biznes yuritish tajribasining kamligi yoki bozor sharoitlari haqida yetarli ma'lumotga ega emaslik kabi omillar yosh tadbirkorlar faoliyatiga to'sqinlik qilishi mumkin. Biroq ushbu muammolarni hal etish orqali yoshlarning tadbirkorlik faoliyatini yanada rivojlantirish va ularning iqtisodiy taraqqiyotga qo'shayotgan hissasini oshirish mumkin.

Umuman olganda, yoshlar tadbirkorligi iqtisodiy rivojlanishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. U iqtisodiyotda yangi imkoniyatlar yaratadi, innovatsiyalarni rivojlantiradi, yangi ish o'rinlarini tashkil etadi hamda mamlakatning iqtisodiy barqarorligini mustahkamlashga xizmat qiladi. Shu sababli yoshlar tadbirkorligini qo'llab-quvvatlash va uni rivojlantirish bo'yicha samarali mexanizmlarni yaratish dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, yoshlar tadbirkorligi mamlakat iqtisodiy rivojlanishining muhim omillaridan biri hisoblanadi. Yoshlarning biznes faoliyatiga faol jalb etilishi yangi ish o'rinlari yaratilishiga, innovatsion g'oyalarga va zamonaviy texnologiyalarning iqtisodiyotga kirib kelishiga xizmat qiladi. Shu bilan birga, yosh tadbirkorlar tomonidan tashkil etilayotgan kichik va o'rta biznes subyektlari iqtisodiyotning turli sohalarida raqobat muhitini kuchaytirib, bozor munosabatlarining yanada rivojlanishiga turtki beradi. Yoshlar tadbirkorligini qo'llab-quvvatlash orqali davlat nafaqat iqtisodiy o'sishni ta'minlaydi, balki jamiyatda ijtimoiy barqarorlikni ham mustahkamlaydi. Kreditlar, grantlar, imtiyozlar va tadbirkorlikka oid bilimlarni oshirishga qaratilgan dasturlar yoshlarning o'z biznesini boshlashiga keng imkoniyatlar yaratadi. Natijada, yoshlarning iqtisodiy faolligi ortib, ularning jamiyatdagi o'rni va mas'uliyati kuchayadi. Shunday ekan, yoshlar tadbirkorligini rivojlantirish, ularni innovatsion g'oyalarga undash va zarur shart-sharoitlar yaratish mamlakat iqtisodiyotining barqaror o'sishini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Kelgusida ham yoshlar tashabbuslarini qo'llab-

quvvatlash orqali milliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshirish va barqaror rivojlanishga erishish mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Adam Smith. *Xalqlar boyligining tabiati va sabablari to'g'risida tadqiqot.* – Toshkent: Iqtisodiyot nashriyoti, 2010.
2. Joseph Schumpeter. *Iqtisodiy rivojlanish nazariyasi.* – Moskva: Progress nashriyoti, 2007.
3. Abdurahmon Vahobov. *Iqtisodiyot nazariyasi.* – Toshkent: Sharq nashriyoti, 2016.
4. Shavkat Mirziyoyev. *Yangi O'zbekiston strategiyasi.* – Toshkent: O'zbekiston nashriyoti, 2021.
5. O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi. *Yoshlar tadbirkorligini rivojlantirish bo'yicha rasmiy ma'lumotlar va hisobotlar.* – Toshkent, 2022.
6. O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi. *O'zbekiston iqtisodiy ko'rsatkichlari bo'yicha statistik to'plam.* – Toshkent, 2023.